

poskusil: prepričali bi se očitno, kako se zvonjanji videz slabiga in sprideniga zernja kave močno popravi, in kakó lahko je s tako farbano kavo tiste oslepariti, kateri menijo, de je le zelena kava nar boljši. Pa sej boste tudi brez take skušnje svojimu rojaku verjeli, ki skrivnosti farbanja na tanjko pozná, vam pravo resnico pové in upa, de bo ta sostavek krivovéro od zelene kave kmalo razkropil. Farbana kava se od druge že na videz razloči; če tri, štiri zerna med belim popirjem dergneš, se zelena farba saj nekoliko na popirji pozná; če nekoliko zern farbane kave v kozarec vode denes, se farba kmalo odmoči, narpred zelenkasto-rumena, potem pa, kader kavo v vodi pomešaš, práv gnjusno umazana pride. Čista ne farbana kava med popirjem nič farbe ne pustí, in voda, v kateri jo namočiš še le čez dolgo enmalo zelenkasta postane. Ne prašajte tedaj v štacunarh po zeleni kavi, ne kupite je, če vam jo štacunar še tako hvali. Kupovajte le čisto ne popačene kave, ktere zernje je vse enakšno, nič ali clo malo raztolčeno, razdrobljeno, brez prahú in peska, in ktero med dlanama dergnjeno nič ptujiga ali pa clo zoperniga duha ne kaze. Takó boste svoje domače kupce in štacunarje prisilili le natorno kavo pri trgovcih naročevati, in jo boste po nji pravi vrednosti plačevali; oskerbeli si boste svoje zdravje in svoje mošnjice, pa tudi vstregli mnogim Teržaškim trgovcem, zakaj v hvalo Tersta moramo reči, de, če jih je tudi nekoliko trgovcov, ki si z malimi denarji in z malopridnim blagam hitro obogatéti prizadevajo, vender nar večí del izmed njih so pošteni in pravični možjé, kateri sleparsko farbanje kave le prisiljeni in z očitno nejevoljo opravljati dopusté.

J. Cerer.

Nikar pod drevo ob hudi uri!

Nesrečna mati čvetero otročičev, ki je 22. dan tega mesca v Velkim Otoku fare Postojnske, po travniki senó grabila in še pri sebi hčerko tri léta staro imela, zbeži ob hudi uri z otrokam pod hrast, in poleg nje se vstopi še druga deklina 24 lét stara takó, de ste v sredi otročé iméle. Kar se zabliška in strela vdari v hrast. Mati in deklina ko mervte se sklenete, otročé pa na vés glas jokati počné. Mati je na mestu mertva obstala, deklino so z velicim trudam oživili, vender še bolna leži in velike bolečine v glavi in po eni strani, po kateri je opečena, terpi; le otročé v sredi tikama med njima, je brez opeklina, živo in zdravo ostalo; Bog sam vé kakó. Spet strašno svarilo, kakó nevarno je ob hudim vremení pod drevo stopiti!

Istrijanski Slovenci med Teržaškim in Reškim morjem.

(Dalje.)

Nevésto peljejo od hiše njene v hišo ženina ponoči, okoli polnoči. Vidite, prilika sv. evangelja od tistih deseterih devic, ktere so čakale na ženina, se tukej ponavlja. — Z nevésto nobeden od njenih ne smé iti, ne možki, ne ženska; ona gré z družtvam ženina, ktero samo iz možkih obstoji. Prédin pa nevésta zapusti svoj dom, v katerim je prvič zagledala luč svéta, kér je začéla hoditi, se vadila ovce pasti in drugih opravil se učiti, — gre še prosit blagoslov svojih staršev in svoje rodbine. Med drugimi pride tudi domačina, ktéri ji z vso ojstrostjo priporoča, de nej spolnuje svoje dolžnosti; de nej ljubi do truge (do smerti) svojiga možá, kteriga ji je Bog dal, de nej ljubi in spoštuje starše v tisti hiši, v ktero bo prišla; de nej bo žena delavna, mirna, in de nej ne pozabi svojih staršev in rodbine svoje. — Nevésta, še zmirej v poprejšnji obleki, poslušá vse to podučenje, in žalostno je večkrat

viditi, kakó de objéma očéta, mater, brata, sestre in vse, kar jih je v hiši, in kakó de milo plače, de mora zapustiti svojo domovino; vsaciga prosi za odpušanje, vsaciga pozdravi, kakor de bi se na tem svétu nikoli več ne vidili. — Potém se ločijo od hiše in gredó veseli proti domu ženina; po poti pojejo „Kraljeviča Marka“ ali pa pesmi, ktere oznanujejo lepe čednosti nevéste. Prédin še od hiše gredó, si vzame stari svat puteršek vina za popotnico, kteriga zmiraj po poti, ne le svatam, ampak tudi vsakimu, kteriga srečajo, ponudi. —

Kadar gredo domú prot hiši ženina, on ne pripusti iti po tisti poti, po kateri je šel od hiše, ampak po drugi, zató, de bi jih kdo ne čakal, in jim nevéste ne vzela, kakor se je v prvih časih večkrat prigodilo. Ravno zató tudi dajo nevésti nar slabejiga konja, de jim ne more uiti. Ravno zató pa, kér ima nevésta slabiga konja, tudi zmiram zadej ostaja.

(Dalje sledi.)

Poménki

zastran vprašanja v besednih rečéh Slovenije.

Ljubi bravci! kér ste nas v predposlednjim listu naprosili, de bi Vam nekte re besede, ki jih v Slovenii beréte, razjasnili, Vam hočemo, kolikor moremo, na to vprašanje odgovor dati. — Pervič opomnimo, de v državskih ali politiških časopisih se je težko, prostimu ljudstvu neznanih beséd popolnoma ogibati, kér za veliko veliko reči še nobene znane slovenske besede nimamo, in je tudi drugi slovanski narodi nimajo, pri kterih bi jo zamógli na posodo vzeti. To pa naj bo vselej naše vodilo: de, če domače slovenske nimamo, nej nikar ne mislimo berž na kovanje nove, ampak de poprašamo nar poprej svoje sosede Ilirce, potem Serbljane in za temi Ruse, potem še le Čehe i. t. d. ali imajo slovansko besedo za to reč ali ne. In če je pri nobenim slovanskim narodu ne najdemo, potem še le naj skujemo novo v duhu slovenskim.

Kar tedej, dragi bravci, Vaše vprašanje v 29. listu Novíc vtíče, je večí del beséd, ki tožite, de jih ne uméte, latinske korenine, nekaj pa tudi gerških. Take besede so Latinci imeli že v silo davnih časih; poprijeli so se jih potem drugi narodi v enacih zadevah, v kakoršnih so jih Rimljanje rabili. Celó Slovani, kterih jezik se nič lepó ne vjéma s ptujšino, so ga v različnih narečjih (v rusovskim, poljskim, českim, ilirskim, slovaškim) napolnili s tacimi ptujkami, desiravno bi se jih bili lahko ognili, kér je slovanski jezik zlo gibčín, in se z njegovimi koreniki in končnicami (Stamm- und Bildungssylben) večidel vse da zaznamujati, ako se práv suče.

Pa pri unih narodih so bili drugi časi, ko so jeli pisati za občinstvo. Ko bi zdej začéli, menimo, de bi drugači začéli, kakor takrat. Pa tudi zdej, desiravno so ptujih besed zlo vajeni, jih vender sémtertje počasi z domačimi nadomestujejo, razun nekterih, ki se ptujih zaznamkov ali terminologije derzé. Nar mánj se je pri Hervatih čuditi, de imajo polno latinsine v jeziku državnih opravil, kér so ravno zdej po vsih kancelijah latinsino iméli in je mende še zdej do dobriga niso odpravili. Pri njih je ljudstvo tacih imén zlo vajeno, kakor so našim kmetam znane nemške in druge iména, postavimo: Urtel, Verciht, Licitirenga, Protokol i. t. d. —

Res je pa tudi, de celó vse ptuje beséde se ne morejo odvreči, in téga nihče ne terja; vender je želeti, de bi se ne ptujčevalo, kjer ni sile. Menimo tudi, de v ti reči bo še le po tem edinost in stavnost, ko bojo posebni odbori zaznamke posebnih plemén učenost izdelali, pri kterim delu bo pa posebne marljivosti potreba. Sicer pa, ljubi bravci! smo tudi mé vaših misel, de bi bilo bolj práv, ptujšino, kolikor je moč, opuštati in se domačih besed deržati, de tudi posihmal

ohranimo imé, de Slovenci imamo čisto narečje, de malo Slovanov tako čistiga.

Drugo pot Vam bomo, po posvetovanji z gosp. Podkorenčanam razložile besede, za ktere ste nas unidan vprašali. Novice.

V rečéh slovenskiga pravopisa.

Na večkrat ponovljeno prošnjo, de bi gosp. profesor Metelko v prid slovenšine opustili svoj pravopis, so si v 28. in 29. listu prizadéli prednosti svojiga pravopisa memo našiga dokazati, ter so rekli, de pri svojim ostanejo, dokler boljiga ni.

De častitimu gosp. profesorju Njih pravopis nar bolj dopade, Jim radi verjamemo, — pa v taki reči ne veljá to, kar meni in mojim prijatlam dopade, ampak to, česar občinstvo razsodi. V pravopisu pa je občinstvo postava dejavni vladár, kterimu se mora pisavec vклонiti, ako hoče, de bo ljudstvo bralo, kar on piše.

Napol samoglasniki (Halbvokale), ktere gosp. profesor nar veči prednost svojiga pravopisa čisla-jo, ločijo že Gorenc od Dolenca, še bolj pa Krajnca od Štajarca i. t. d. — torej nikakor ne morejo vpe-
ljani biti v slovenski pravopis! Gosp. Metelko so Dolenc, torej hočejo, de bi vsi Slovenci po dolenski pisali plésali — to pa brez zamére ne gré. Gorenc zaglasniga *í*, kar je nam znano, nikjer ne izgovarja, torej postavimo: ne bo besede Podpéžnik drugači izgovoril, kakor jo mi pišemo, čeravno bi se mu Dolenc smejal!! Dolenc bo besedo Podpéžnik i. t. d. tudi po našim pisano, vender le po svojim izgovarjal — Gorenc pa tudi po svojim, ako ravno je po Vašim pisana. In poslednjič: če bi hotli vsaki glas do lasú natanjko zaznamovati, bi tudi z Vašim pravopisam, gosp. profesor! ne mógli izhajati.

Prazne besede so na dalje, de kljuka (^v) nad *s*, *e*, *z* so mudivne — ali ni *h* na strani *s*, *f* in *z* še bolj mudiven? — Kdor po našim *š*, *č*, *ž* piše, si prihrani (po storjeni skušnji) pri 27 natisnjenih polah celo pôlo; ali ni to prihranitev časa in denarja? — De se *c* lahko z *e* zameni, damo Latincam razsoditi: ali jim je že kdo to očital. — Kar ličnost gosp. Metelkotoviga in Bohoričeviga pravopisa memo našiga zadéne, naj bravci, ki Metelkotoviga še ne poznajo, sami iz naslednje predpodebe razsodijo.

Po stari Bohoričici:

S velikimi gospodi ni dobro zheflhinj sobati, je rekel Shabnikar is Zhirzhizh.

Po Metelkotovim:

Ze velikame gospode né dobro yéwzn zobatz, je rekel Zabnikar iz Čerqeq.

Po novim slovenskim:

Z velikimi gospodi ni dobro češinj zobati, je rekel Zabnikar iz Čirčič.

(Konec sledí.)

Še ena beséda

k sostavkam k vpeljanju slovenšine v pisarnice.

Ako hočemo sčasama slovenski jezik v pisarnice vpeljati, kakó pa bo potem z Nemci, Italijani in Furlani, ki v sredi slovenskih mejnikov ostanejo? Nektare jezera jih je vender, in opirali se bodo na velike množice svojih rojakov. Ali se bo tem po vsi Slovenii slovensko pisalo, ali se jim bodo po njih željah nemške ali italijanske pisma dajale? Ne bilo bi tega prašanja treba; pa iz ust tistih, ki s polnim glasam od Slovenije govore, ni tega razuméti; drugi tudi še niso tega razločno povédali; treba je pa, de vedó ljudstva, koliko si med seboj zaupati. Veliko prepira je od tod, ker vsak

za svojo rodovino vpije, in nič ne razloči, koliko misli sosedu veljave dati. Ko bi rodovi ne bili zlasti na mejah zlo namešani, bi se lahko ločitev storila, in bi se reklo: „tvoj jezik veljá uno stran, moj to stran meje.“ Zdaj pa je drugači; naj bi Slovenii stavili meje, kakor bi hotli, nekaj Nemcov tukej, nekaj Italijanov tamkej bomo zajéli; in ti se bodo za svoje vlekli, zlasti kér so do zdaj že nemšino in italijansino imeli. Ne govoriti le po verhu, treba je dan današnji veliko razločiti; prošnja za Slovenijo in slovenski jezik bi bila veliko manj zoperstave našla, ko bi bila s takimi razločki pisana, kakoršne sila zdaj na dera spravi. Pomniti je: Qui bene distinguit, bene docet.

Še ena. Ko se vlečemo za Slovenijo, kako dalječ ima seči? kje so mejniki slovenske besede po Koroškim in Štajarskim, po Goriškim? Kterim je mogoče, naj dajo posebne štatišške znanila na dan; ne samo sploh „toliko tavžent nas je!“ temuč ktere mesta, vasi so še slovenske blizo Nemcov in Vlahov, ktera voda, kteri hrib i. t. d. je mejnik; ali ktere fare so slovenske, ktere ne? Kindermanove karte — in Šafarikov „Narodopis slovanski“ znajo morebiti veliko tega pokazati; pa med ljudijih je treba dati. Potem se bo vedilo, za koga in kam vleči. Ne toliko prazniga tolčenja z besedami — delati, delati — in pisati, kar kaj veljá! Štatišške znanila bodo ravno potrebovali naši Dunajski poslanci, *) ako hočejo za Slovenijo govoriti. P. Hicinger.

Razglaz

pomenkov in opravil slovenskiga društva v Ljubljani v odbornih sejah.

Po storjeni obljudi da slovensko društvo, ki se je 6. dan veliciga travna vstanovilo, očitno na znanje, v čimur se je v sejah njegoviga odbora dosihmal govorilo in posvetovalo.

Kar koli se v teh razlagah ne najde, to ne izvira iz slovenskiga društva, to ni djanje njegovo.

1) So se zložile, pretresale in dokončno odločile družtvine postave, ki se imajo v 4000 iztisih v slovenskim in nemškim jeziku natisniti in po deželi razposlati.

2) Sta se podoba in obseg sprejemniga pisma za nove ude odločila. —

3) Se je skupni račun druge besede izročil.

4) Se je sklenilo, de bi društvo nar popred malí, pa kolikor je moč popolni besednjak (slovník) v dveh delih (slovensko-nemški in nemško-slovenski) berž ko bo mogoče in po nizki ceni na svitlo dalo.

5) Za tega voljo je bilo odločeno, gosp. prof. Metelkóta zastran Vodnikoviga rokopisa in vse druge slovenske pisatelje, od kterih se vé, de priprave delajo k slovenskimu besedniku, naprositi, de bi svoje zbirke družtvu blagovoljno izročili in takó se tega dela vdeležili.

6) Se je prebral odgovor na vprašanje v 49. ilirskim listu.

7) So se izvolili posamesni odbori za razne opravila.

8) Se je sklenilo na svitlo dati vse doslej v gledišu pete slovenske pesmi, in se je izročila ta naloga posebnimu odboru.

9) Dopisu tukajšne mestne gosposke zastran slovenskih imén nekterih ulic v Ljubljani se je zadostilo.

10) Je bila odločena zahvala gosp. prof. Metelkótu, ki je družtvu rokopis Vodnikoviga besednjaka prepustil.

11) Je bilo sklenjeno za uboge pogorelce v Št. Vidu pri Zatični na Dolenskim večerno veselico napraviti in razun nekíh pesem Linhartovo veselo igro: „Zupanova Micka“ igrati.

*) Prepričani smo, de učeni poslanci, ki iz slovenskih deželá v Dunajskim zboru sedé, se bojo v ti reči, ktero je tudi gosp. Šafarik v imenovanim narodopisu stran 68, 69 in 70 opisal, na tanjko pomnili. Vredništvo.

sopisi brez sneme, namreč: Novice, Slovenija, Cerkevni časopis, Vedež, Slovenske Novine v Celji. V ravno tem pravopisu so natisnjene „Drob-tince“, drugi natis „Blaže in Nežica“ milostljiva kneza in škofa gosp. Slomšeka, ki so mi lani naravnost rekli, de, poprijemši se noviga pravopisa, ga ne bojo več opustili; — gosp. Murkotova in gosp. Muršičova „slovnica“ (gramatika), gosp. Krepeljnova „dogodivšina štajarske zemlje“, pesmi gosp. Vodnika, gosp. Koseskiga in gosp. Prešerna, dalje: gosp. Vertovcova „kemija“, — gosp. Mala-vašičova „Zlata Vas“, gosp. Stojanova „Milo-serčnost do žival“, gosp. A. Tomanove bukvice s podobami „zoper terpinčenje žival“ — vse knjige gosp. M. Majerja, — gosp. Jabornikovo „Sveto pismo“, kteriga 1. zvezek bo kmalo dokončan; gosp. Robidatove knjige „Zdravo telo nar boljši bla-go“, „Ujte, kaj žganje dela, gosp. F. G. Linhartov „Matiček se ženi“, potem „Varh“ — „Sedem Sinov“ in še več drugih knjig. — V novim pravopisu izhajajo že tudi oznanila c. k. ilirskiga pogla-varstva, in Ljubljanske c. k. policije. Unidan je tudi na Dunaji iz c. k. dvorne in državne tiskarnice v novim slovenskim pravopisu prišel na svitlo „za-zdajni red za opravila pri vstavivnim državnim zboru in načrt za prihodnji stanovitni red opravil“. Tudi naš novi slovenski besednik, — gosp. Cafova „slovenska slovnica za Nemece“ in več drugih v natis pripravljenih bukev. Poslednjič še povémo, de je novi pravopis že tudi v slovenskih šolah *Primorskiga* poglavarstva vpeljan.

Kdor iz tega ne spozná, kaj de je zdej storiti treba: ali se občinstvu udati ali pa sam svoj ostati, temu se bomo zastoj prizadevali sedanje po-trebe razjasnovati.

Le ena sama se mora pri nas še zgoditi, de bo enkrat konec vsiga abcedniga besedovanja. In to je, de se ta pravopis po izgledu Primorskiga poglavar-stva tudi po vsm Slovenskim v šole vpelje. To pa se mora zgoditi zdej pri osnovi noviga šolstva na Slovenskim, de se ne bo ljudstvu podučenje kradlo, ktero zamore iz gori imenovanih in tudi prihodnjih knjig in časopisov vživati. Vred-niki Dunajskih časopisov po pravici terjajo, de naj bojo vsi časopisi brez štempeljna, ki njih ceno poviksuje, zato kér so časopisi dušni živež ljudstva; — mi slovenski pisavci pa terjamo, de se novi pravo-pis po vsih šolah postavno vpelje, de se ne bo môglo ljudstvo pritoževati, de ne zna novih reči brati, in de ne bo zaostajalo v takó potrebnim omikanji.

Jez sim za tega voljo v velikim deželnim zboru v Ljubljani 7. mal. travna tega léta zbranim stanovam svetoval, de naj položijo to reč ministru na Dunaj, de se ima povsod novi pravopis vpeljati, — in vsi so enoglasno ta naklep (Antrag) poterdili. Naš milost-ljivi knez in škof, gosp. Anton Alojzi, inf. stolni tehant gosp. Urban Jerin, vodja bogoslovskih šol, gosp. korar Zupan, in vikši vodja krajskih nor-malnih šol, gosp. korar Novak so sedeli v tem zboru in so poterdili ta naklep; torej je tudi njih opravi-lo, skerbeti, de ne bo ta reč nikjér nobenih enostran-skih protivnikov našla, kér zdej v taci rečéh ne veljá več to, kar kaka posamesna glava ali posamesno vredstvo (Behörde) misli, ampak to, kar je glas občinstva. Kaj pa ta glas terja, spričujejo góri dokazane slovenske dela v novim pravopisu očitniši, kakor vse naše besede.

Novi pravopis je za mladost, ki se še le brati uči, tudi veliko ložeji, kot stari, kér en glas č, š, ž je tudi le z eno čerko zaznamovan, ne pa z dvema kakor po starim sh, fh, zh. Ravno tako ta pravopis polajša

tudi poduk v pregibanji glagolov, kadar se s, z, e spreminja v š, ž, č ali pa nasproti, postavimo: grožiti — grožen; nositi — noša — nošen; rêcem — rêci; strišem — striži i. t. d. —

In takó sklenem ta sostavek s tem zagotvilam, de ne besedice več ne bom od te reči govoril, kér iz celiga serca poterdim resnico gosp. Hicingerjovih besed: „Raji bi več pisali in dobriga, kakor pa vedno se pričkali za góle čerke, in se tako zmirej v Abece-darje povračevali“. Ojstro nam jo gosp. Hicinger tudi povedó v sledečim napisu, v kterim nam pokažejo, kaj Vodnik in Čop na unim svetu od nas govorita:

Vodnik:

Dobro hitijo naprej v izobraženju verli Slovenci,
Vedno popravljajo bolj národni svoj pravopis.

Čop:

V tem se je bati samó, de se dost izučili ne bojo,
Ker se vračujejo skoz le v abecedo nazaj!

Ne boj se tega, slavni Čop! Ko si Ti živil, je spala Slovenija, le malo rodoljubov se je poganjalo za mater svojo. Zdej pa je vse živo po Slovenskim, in edi-nost ni več prazna beseda. Po mestih je še sicer premalo národniga občutka, tolikanj bolj pa živi duh domorodstva po dežéli, kteriga nar zvestejši varhi so od nekdej duhovni gospodje bili! Dr. Bleiweis.

Poménki

zastran vprašanja v besednih rečéh Slovenije.

(Konec.)

Audiencia je latinka; ali bi ne bilo práv, ko bi namesto nje rekli: zaslišanje. Čitavnica je to, kar po Krajskim bravnica, to je, prostor ali stanica, kamor se shajajo bukke, novice i. t. d. brát, ali kakor nekteri Slovenci pravijo: čitat. — Namesto katego-rija bi vam bili utegnili reči: versta, pléme ali kej enaciga. — Uradniki so cesarski gospodje po pisar-nicah, ki vaše reči ondi v red spravljajo, torej bi uteg-nilo boljši biti, de bi rekli vredniki, kakor so nekteri začeli pisati, namesto uradnik, ki je nekako česko, in se ne da prav opravičiti, če na besede obraz gle-damo (gledé korenine pač), akoravno terdijo, de je na Koroškim v navadi. — Uniforme so sloveče obleke cesarskih, kraljevih i. t. d. služabnikov, ki jih oblečejo, kader se jim je pri sosebni slovesnih okolišinah kakor takim skazati. Kmet, ko se kej posebno obleče, pravi de se „semanje“ obleče. On ima vsednje in sema-nje“ oblačilo; vsednje je vsakdanje, semanje ali somanje, pa mende za tó, kér so se ob sejmih ali somenjnih, to je, pri shodih ali slovesnih zbirališih (so-se-iti, od todi sejm, sojm, somenj) sosebno lepo obla-čili, kakor še zdaj. Kér se pa tudi uniforme v taci okolišinah oblačijo, ali bi ne bilo práv, de bi se uniforma po slovensko imenovala „semanjica“, ali pa „sema-nje“ naravnost (namreč: oblačilo), ako ni kake druge prilične besede že v navadi? — Deputacija je po-slanstvo, poslanci, poročništvo. — Blagorečje je slovesin in prijetin govor, je bolj po hervaško re-čeno, kér reč pri Hervatih poméni besedo, pri nas pa kako stvar. — Manifest je očitno državno razjasnjenje v kaki imenitni reči v opravičenje držav-niga djanja; torej je manifest: cesarski, ali kraljevi razglas, ali razjasnjenje, ali razkáz. — Diplom kronanja bi bilo kje kronično pismo, — list, — pričevanje. Barikada je pregraja, zaplanka-nje i. t. d. Politika je greška beseda, ki ima več pomenov, in predlog politiško utegne pomeniti: der-žavno, deželsko, pa tudi prebrisano, pametno i. t. d. Kandidat bi bil morebiti novák, akoravno se do lasú z rimskim poménam ne vjéma. Deržavljan je deželan. Katastrofa je po pomenu besede práv za práv prekucija. Provizorno postavimo: provizorna

služba, ki služabniku še ni zagotovljena ali samo za kak čas; tedaj začasno. Med poslanikam in poslancam je razloček (v slovenskim narečju), poslanik je kdor pošlje, kakor učenik, kdor uči; poslanec pa je, kdor je poslan, kakor učenec, kdor je učen, se uči; — v hervaškim je drugači, ondi je naš učenec učenik, in naš učenik učitelj. Več tacih zgledov, kako dobro mora človek narečja znati, iz katerih kej jemlje, in zlasti pomen končnic (Endsylben) pred očmi imeti, in de se nareče v nareče — tebi nič meni nič — ne da stopiti kakor nekteri želé, si za drugo priložnost prihranimo. **Garantirati** je stanovitno zagotoviti, ali poročno utrditi. **Objektivnost**, **subjektivnost**: osobnost, nasobnost ste besedi, katerih pomen bi tudi z razlaganjem malo umel, kdor ni v višjih šolah bil. **Republika** je sovladija, ko podložniki z vladnikom vladijo opravljajo. —

Še enkrat pa rečemo, de nihče bolj, kakor me. ne spozná veliciga truda, ki ga ima slavno vredništvo Slovenije, ktero ima od tako mnogoverstnih reči svetá pisati in le malo časa premišljevati, kako bi se ena ali druga beseda nar bolje posloveniti dala. Te težave „detinstva slovenskiga jezika“ odkritoserčno tudi z nami vred spoznajo gosp. Podkorenčan, ki so se že toliko trudili za slovenšino in so v vsm dobro zvedeni.

Eden družiga prijazno podpirajoči pa bomo že dognali našo slovensko reč, de bo „iz maliga zraslo veliko.“

Novice.

Bazglaz

pomenkov in opravil slovenskiga društva v Ljubljani v odbornih sejah.

(Konec.)

14. Je bilo odločeno, de se ima čisti prejemik od tretje besede med nar potrebniši prebivavce v Šent-Vidu brez obzira na požarno škodo razdeliti.

15. Se je sklenilo kratik odgovor na nek proti slovenskimu društvu napisan sostavek v Dunajskih novicah vredništvu tega časopisa za natis poslati.

16) Se je izročil skupni račun tretje besede ali večerne veselice; in je bilo sklenjeno čisti dohodik od 120 gold. e. kr. kantonski gosposki v Zatični poslati.

17) Je bilo opomnjeno, de so postave slovenskiga društva že natisnjene in de se bodo prihodnjimu listu Novic in družih Ljubljanskih časopisov s primernim vpeljanjem priložile.

18) Je bilo brano sledeče slovensko pismo e. kr. kantonske gosposke v Zatični, s katerim slovenskimu društvu prejem za pogorelce v Št. Vidu poslanih 120 gold. poterdi.

- Štev. 1440.

Castiljivi odbor slovenskiga društva!

C. kr. kantonska gosposka v Zatični je vaš dopis od 11. maliga serpana 1848 štev. 19 in s njim milošnjo od 120 gold. v pomoč Št. Vidških pogorelcov 15. dan tega mesca s veseljem prejela; za ta posebni dar se v imenu Št. Vidških pogorelcov podpisana kantonska gosposka priserčno zahvali, in obljudi prejeto milošnjo popolnoma po namenu častiljiviga odbora slovenskiga društva nar revnišim pogorelcem berš razdeliti.

C. kr. gosposka v Zatični 17. mal. serp. 1848.

19) Je bilo na ponudbo nekiga odbornika, slavnjanskimu jeziku primerniši pravopis za natis društvu prepustiti, sklenjeno, natis imenovaniga pravopisa prevzeti, brez de bi se s tem čez njegovo pripravnost in veljavnost že društvina misel in razsodba izrekla.

Novičar.

Deržavni zbor na Dunaji je začel načert ustave

delati; za ta izdelk je posebin odbor postavljen; naš poslanec Dr. Kavčič je tega odbora vodja-namestnik. Slava! — Cesarja še ni na Dunaj nazaj, akoravno so Jih ministri práv goreče prosili, de naj pridejo. 29. pretečeniga mesca je celi deržavni zbor Jim pisal, de naj pridejo berž berž nazaj, kér je potreba, de so zdej Cesar tamkej, kjer se zdej postave delajo. 12 poslancov je néslo to pismo Cesarju v Inšpruk (na Tiroljskim), in celi svet zdej napéto čaka, kaj de bojo Cesar storili. Velika zmešnjava bi utegnila biti, ko bi ne prišli. — 30. pretečeniga mesca so se poslovili nadvojvoda Janez od deržavniga zbora in od Dunajčanov sploh in so odrinili z ženo in sinam v Frankfort. — Z žalostjo smo slišali (Bog daj, de bi res ne bilo), de razpertija med Ogri in Hervati ni poravnana in de se bo kmalo huda vojska med njimi začela. Vsaka kaplica kervi, ki jo bodo junaški Hervatje za svojo pravično reč prelili, bo Ogram težko na vest padla. Pa sej tako ljudstvo, ki se je nezvesto od našiga cesarstva ločilo, ki nas je v potrebi zapustilo, de se nič za plačanje deržavnih dolgov ne zmeni, de noče nič več vojakov na Laško pošiljati, kér s puntarji v en rog tróbi, sej tako ljudstvo nima vesti. — Pravični Bog bo pomagal Hervatam, de bojo na zadnje Madžjare še v svoj rojstni dom — v Azijo — nazaj zapodili. — Naša armada na Laškim je bila ta tedin práv srečna, pa je tudi junaška, de ji ni enake. Neki oficir iz Volte 27. dan pretečeniga mesca piše, de „s tako armado bi se dal, celi svet premagati.“ 5 dni neprenehama so se bojevali, brez počitka in brez de bi bili kaj kuhali. Kaj taciga se še nikdar slišalo ni. Pa je tudi veliko junakov smert našlo, posebno še zató, kér je premalo zdravnikov pri armadi. Na 1200 soldatov pride le 1 zdravnik. Ali se je čuditi, de dostikrat čveterim in peterim kri odteče, predin zdravnik le pride! Torej vse na glas vpije, de naj vladarstvo pošlje zdravnikov na Laško. — **Velike zasluge** vikšiga vojskovoda Radeckita, (ki je že čez 80 lét star mož) počastiti, so mu Cesar poslali 27. pretečeniga mesca velki križ reda Marije Terezije, kteriga so sami nosili. — Vojni duhoven (Feldpater) našiga domorodniga regimenta, gosp. Čibašek, ki je bil veliko mescov v Brešii na Laškim vjet, je te dni prostost zadel in se ravno zdej v Inšpruku znajde. Dr. Perteljna so pa še poprej izpustili — le naš dragi Dr. Majer je še zmirej vjet. — Spet se je nova vojska vžgala: Irci namreč so se zoper Angleže na noge postavili in jih v pervim boji premagali. — Vse se čudi nad obnašanjem našiga rojaka, gosp. profesorja Fistra na Dunaji. Pa kaj pravimo: našiga rojaka, kér je v vertineu svobodnosti že davnej Radoljco pozabil! Smešno je brati, kaj de je 7. roznika Pražkim učencam v dvorani Dunajskiga vseučeliša govoril: „Als Priester (!) kann ich weniger den Gedanken der Nationalitäten, vielmehr muss ich den Gedanken der Menschheit auffassen (?) und in diesem Sinne zur Einigkeit und Brüderlichkeit mahnen.“ Kakó je neki to, de bi gosp. Fister, ki se v mnoge reči vtukuje in ki je vés goreč za svobodo, ravno za národnosti clo nič ne porajtal, ko bi mu Frankfortska burja prijetniši ne bila kot čista sapa Triglava? —

Prošnja.

Vsaciga na Krajnskim, kteri podpisanih ali podkrižanih slovenskih prošinj do svitliga Cesarja, zastran vpeljanja našiga jezika v šole in kancelije i. t. d. še v rokah ima, prosim, jih meni v Ljubljano poslati, de jih naprej v pravi kraj odpravim.

V Ljubljani 5. vélkiga serpana 1848.

Janez Bučar s./r.

e. k. fiskalni uradnik, v slonovih ulicah štev. 15.